

MISKOLCI EGYETEM

**MŰSZAKI FÖLD- ÉS
KÖRNYEZETTUDOMÁNYI
KAR**

A VILÁGGAZDASÁG RENDSZERE ÉS KÖZGAZDASÁGI MODELLEK

GEOINFORMATIKA MESTERSZAK
(NAPPALI MUNKAREND)

2024/25 II. FÉLÉV

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

MISKOLCI EGYETEM
MŰSZAKI FÖLD- ÉS KÖRNYEZETTUDOMÁNYI KAR
FÖLDRAJZ-GEOINFORMATIKA INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tantárgyleírás
2. Részletes tematika
3. Minta zárthelyi dolgozat
4. Vizsgakérdések
5. Egyéb követelmények

1. Tantárgyleírás

Tantárgy neve: A világgazdaság rendszere és közgazdasági modellek Tárgyfelelős: Siskáné Dr. Szilasi Beáta, egyetemi docens	Tantárgy kódja: MFKFT7237 Tárgyfelelős tanszék/intézet: Földrajz-Geoinformatika Intézet
Javasolt félév: 2.	Tantárgyelem: kötelező
Óraszám/hét (ea+gyak): 1+1	Előfeltételek: -
Kreditpont: 2	Számokérés módja (a/gy/v): vizsga
Tagozat: nappali	
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy bemutassa a világgazdaság súlypontjainak térbeli változásait, jellemzőit. A modern világgazdaság kialakulásának folyamatán keresztül a gazdasági modellek bemutatásával, a változásokat meghatározó tényezők segítségével megismerkednek a hallgatók a világgazdaság lehetséges trendjeivel. A területi fejlődést meghatározó gazdasági, gazdaságföldrajzi témakörökön keresztül és a gyakorlati órákon az adatok elemzésének segítségével, jutunk el a mai gazdasági folyamatokhoz (piacgazdasági modellek, körforgásos gazdaság). A gyakorlati órákon gazdaságstatisztikai számításokat végeznének a kurzus résztvevői (pl. munkaerő és munkaidő statisztika; életszínvonal statisztikai vizsgálata; életminőség vizsgálat; ágazati statisztikai vizsgálatok).	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Komplex ismeretekkel rendelkezik a geoinformatika tudomány szakterületének műveléséhez szükséges általános geográfiai, térképészeti, tervezési, matematikai és informatikai elvek, szabályok, összefüggések terén, különösen a következő témakörökben: különböző léptékű földrajzi, térbeli adatgyűjtés, térképészeti eljárások használata, földrajzi, térbeli folyamatok ismerete, térbeli adatok gyűjtése, szerkesztése és elemzése, távérzékelés, fotogrammetria, geostatisztika, modellezés, vizualizáció, geoinformatikai rendszerépítés. képesség: Képes önálló adatgyűjtésre és a térbeli adatok adatbázisba rendezésére, illetve az adatok rendszerezésére a geoinformatika eszköztárával. Az önállóan rendezett adatbázisokkal képes műveletek végzésére és modellalkotásra. Képes kezdeményező együttműködésre, projekt munkára és csoport munkára a társtudományok és más rokon szakterületek szakembereivel (geológia, geográfia, geodézia, térképészet, meteorológia, környezettudomány, földtudomány, informatika, matematika, statisztika, régészet). attitűd: Figyelemmel kíséri a szakképesítésével, a geoinformatika szakterületével kapcsolatos szakmai, technológiai fejlődést és a munkaerőpiaci trendeket. Megosztja tudását, fontosnak tartja a geoinformatikai szakmai eredmények közvetítését. Nyitott a szakmai együttműködésre a rokon területeken dolgozó szakemberekkel. autonómia és felelősség: Önálló a szakmai kérdések és folyamatok végiggondolását, kidolgozását illetően. Geoinformatikai tudása és képességei birtokában felelősséggel működik együtt más szakterületek szakembereivel.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. A világgazdaság főbb elméleti kérdései; 2. A világgazdaság genezise és fejlődéstörténete I. 3. A világgazdaság genezise és fejlődéstörténete II. 4. A globális világgazdaság térbeli szerkezete. A GLOBALIZÁCIÓ HATÁSA A TERÜLETI RENDSZEREKRE, AZOK FEJLŐDÉSÉRE. 5. A GAZDASÁGI TÉRSZERKEZET FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE 6. A világgazdaság rendszere és közgazdasági modellek 7. A régiók gazdasági növekedése és fejlődése 8. A piacgazdasági modellek 9. A lineáris gazdaság, avagy az erőforrások, az anyag elvesztegetésének története	

10. Úton a körforgásos gazdaság felé

11. CIRKULÁRIS GAZDASÁGI MODELLEK ALKALMAZÁSA

12. Körkörös gazdasági modell, ipari parkok (Esettanulmány)

13. Összefoglalás

14. Elővizsga

Gyakorlatok: 1-14 gyak. Az előadás témájához kapcsolódó kisleadatok elkészítése és bemutatása.

Félévközi számonkérés módja: A gyakorlati órákról maximálisan 3 alkalommal megengedett a hiányzás. Esettanulmányok elemzésének sikeres teljesítése, a megfelelt szint elérése, ami beleszámít, mint félévközi feladat teljesítés a vizsgajegybe 20%-ban. Írásbeli vizsga tesztekkel. A vizsgajegy az órán végzett szóbeli munkában jelentkező aktivitásból (10%), a gyakorlati feladat teljesítéséből (20%), valamint a félévvégi vizsgajegyből (70%) tevődik össze.

Értékelés:

100–85% jeles; 84–75% jó; 74–63% közepes; 62–51% elégséges; 50–0%: elégtelen.

Kötelező irodalom:

Lengyel I. - Rechnitzer J. 2004: Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus, Pécs, 391 p. ISBN: 9789639542464

Nyitrai Ferencné 2000: Gazdaságstatisztika. Bíbor Kiadó, 350 p.

Fogarassy Cs. et al. 2017: CIRKULÁRIS GAZDASÁGI MODELLEK ALKALMAZÁSA ÉS HATÉKONYSÁGUK MÉRÉSE. In: Lehota József (szerk.) Életem a felsőoktatásban: Dr. Molnár József 70 éves. pp. 90-101

Lengyel I. 2010: Regionális gazdaságfejlesztés. Versenyképesség, klaszterek és alulról szerveződő stratégiák. Akadémiai Kiadó, Budapest, 385 p.

Ajánlott irodalom:

Fogarassy, Cs., Horvath, B., Borocz, M. (2017a). The interpretation of circular priorities to Central European business environment with focus on Hungary. *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development*, 6(1), 2-9. doi: 10.1515/vjbsd-2017-0001

Ha a kör bezárul – a körforgásos gazdaság jelentősége és lehetőségei. www.pwc.com/hu, 48 p.

THE FUTURE OF THE GLOBAL ECONOMY: Towards a Long Boom? OECD, 1999, 198 p.

2. Részletes tematika

Dátum	Előadás
2025.02.12	A világgazdaság főbb elméleti kérdései;
2025.02.19	A világgazdaság genezise és fejlődéstörténete I.
2025.02.26	A világgazdaság genezise és fejlődéstörténete II.
2025.03.05	A globális világgazdaság térbeli szerkezete. A GLOBALIZÁCIÓ HATÁSA A TERÜLETI RENDSZEREKRE, AZOK FEJLŐDÉSÉRE.
2025.03.12	A GAZDASÁGI TÉRSZERKEZET FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE
2025.03.19	A világgazdaság rendszere és közgazdasági modellek
2025.03.26	A régiók gazdasági növekedése és fejlődése
2025.04.02	A piacgazdasági modellek
2025.04.09	SPORTNAP
2025.04.16	A lineáris gazdaság, avagy az erőforrások, az anyag elvesztegetésének története; Úton a körforgásos gazdaság felé
2025.04.23	Rektori szünet
2025.04.30	Rektori szünet
2025.05.07	CIRKULÁRIS GAZDASÁGI MODELLEK ALKALMAZÁSA; Körkörös gazdasági modell, ipari parkok (Esettanulmány)
2025.05.14	Elővizsga

Dátum	Gyakorlat
2025.02.12	Mutassa be a korai világgazdaság területi súlypontjait és azok jellemzőit
2025.02.19	Mutassa be a XX. században a világgazdasági súlypontok jellemzőit
2025.02.26	Mutassa be a modern világgazdaság súlypontjait
2025.03.05	Írjon példákat az egyes gazdasági rendszerekre, nézzen meg statisztikai adatokat a vásárlóerő változására.
2025.03.12	Válasszon ki három régiót, amelyek szomszédosak egymással és gyűjtsön róluk statisztikai adatokat.
2025.03.19	A régiók területi eltéréseiről és azok okairól tartott előadások.
2025.03.26	A régiók területi eltéréseiről és azok okairól tartott előadások.
2025.04.02	Keressen a cirkuláris gazdaság működésére példákat!
2025.04.09	SPORTNAP
2025.04.16	A cirkuláris gazdaságról tartott előadások.
2025.04.23	Rektori szünet
2025.04.30	Rektori szünet
2025.05.07	A cirkuláris gazdaságról tartott előadások; Az esettanulmány feldolgozása.
2025.05.14	Pótlás

3. Minta zárthelyi dolgozat

Kiselőadások vannak, egyedi megoldásokkal.

4. Vizsgakérdések

1. Mik a gazdaságföldrajzi és a regionális gazdaságtani térszemlélet, megközelítés leglényegesebb különbségei?

- Válasz: A **gazdaságföldrajz** a földrajzi környezetnek a gazdaság társadalmi életre gyakorolt hatásait a maguk konkrét sokrétűségében, sajátos megjelenési formájában tárgyalja. Megközelítés módjában a minőségi oldal dominál.
- A **gazdasági földrajz** tárgya az egyes ásványkincsek, domborzati viszonyok, éghajlat, talaj gazdasági hatásainak feltárása.
- A **regionális gazdaságtan** egyik döntő feladata a közgazdaságtan általános tételeiből a gazdaság térbeli törvényszerűségeire vonatkozó következtetések levonása.
- A **gazdasági földrajz** is foglalkozik időbeli fejlődési folyamatokkal, de ezen belül elsősorban a kezdő és a végpontra, a struktúrák eltolódására, megváltozására koncentrálnak.
- A **területi gazdaságtan** érdeklődésének centruma ezzel szemben maga a folyamat, a társadalmi újratermelés folyamán létrejövő térbeli kapcsolatok, a jövedelem, a pénz és áru területi körforgásának útja és annak törvényszerűségei.

2. Mi jellemzi a tiszta piacgazdaságot?

- Válasz: A piacgazdaságban (market economy) az egyének és a magántulajdonban levő vállalatok hozzák meg a termelést és a fogyasztást érintő döntéseket.
- A leggyakoribb tulajdonforma a magántulajdon.
- A vállalatok a legnagyobb nyereséget, profitot hozó fogyasztási cikkeket részesítik előnyben, ezen áruk előállításához költségminimalizáló stratégiát követnek.
- Az egyének a munkával megkeresett munkabérüket, illetve a különböző tulajdonokból származó jövedelmeiket költhetik el, s ezzel döntenek a fogyasztásról.
- Végeredményben a vállalatok kínálatának és a háztartások keresletének kölcsönhatása határozza meg a piacon értékesített termékek árát és az eladott mennyiséget.

3. Mi jellemezte a Bretton Woods-i rendszert?

- Válasz: A II. Világháború utáni pénzügyi kapcsolatok rendezésének elveit 1944-ben az Egyesült Államokban lévő Bretton Woods-ban rögzítették., ami után az egész rendszer a nevét kapta. A rendszer fő vonásai:
- A tőkés világgazdaság devizáit a dollárhoz kapcsolták. A tőkés országok devizáinak paritását az arany mellett a dollárral szemben is rögzítették. A dollár alapul szolgált a különböző nemzeti devizák összehasonlításához. Az aranyhoz rögzített dollárára volt. A dollár aranyra való beválthatósága – a külföldi központi bankok számára – jelentette az egész rendszer fő kapcsolatát az arannyal.

5. Egyéb követelmények